

givere med 370 Tdr. Land, hvortil paa det Tidspunkt kun havdes til Raadighed 11 Arbejdere til 31 Tdr. Land.

Der kom imidlertid et meget stort Antal Polakker i den ellefte Time, ligesom det lykkedes at faa en Del stedlig Arbejdskraft frem, saa det er ikke Underudvalget bekendt, at her savnedes Arbejdskraft. Bl. a. meldte der sig i Fuglse—Krønge Kommune 29 danske Arbejdere.

I Maribo Amts 4de og 5te Valgkreds (Nykøbing- og Stubbekøbing-Kredsene) begærede 20 Arbejdsgivere Arbejdskraft til 211 Tdr. Land, og her meldte sig 11 Arbejdere til 31 Tdr. Land, men ogsaa her kom i sidste Øjeblik forøget polsk Arbejdskraft, saa der ingen følelig Mangel blev.

De her nævnte Tal er paa ingen Maade udtømmende, idet der ved Underudvalgets Medvirkning er udfoldet et stort Arbejde ved Møder og i Pressen for at bidrage til, at Arbejdsgivere og Arbejdere direkte fandt hinanden. At det er sket i stor Udstrækning, ses ogsaa af „Indenrigsministeriets Beretning om det offentlige Tilsyn med Anvendelse af udenlandske Arbejdere i 1915“. Det fremgaar af denne, at medens der i 1914 fandtes 1,446 Arbejdssteder i Maribo Amt, som benyttede fremmed Arbejdskraft, saa var der i 1915 kun 1,079, altsaa en Nedgang paa 367 Arbejdssteder. I 1914 beskæftigedes 5,083 fremmede Arbejdere imod 3,948 i 1915, altsaa en Nedgang paa 1,135 alene i Maribo Amt. Saa vidt Underudvalget bekendt, kan der ikke siges at have været væsentlig større Vanskelighed med at faa Roelugningen eller Optagningen udført end tidligere, hvortil det gode Vejr ganske vist ogsaa bidrog, og den udeblevne fremmede Arbejdskraft maa saaledes være afløst af danske Arbejdere, hvilket i Maribo Amt betyder bosiddende Arbejdere og deres Familier, idet man ikke har forsøgt at fremskaffe dansk Arbejdskraft fra andre Landsdele eller Hovedstaden.

For det kommende Aar synes der at være en voksende Stemning saavel hos Arbejdsgivere som Arbejdere for at søge den fremmede Arbejdskraft formindsket. Flere store Gaarde, bl. a. „Christiansdal“ ved Nakskov, søger fortrinsvis danske Folk, saa de arbejdsledige Roearbejderses Tal paa denne Egn ventes indskrænket i det kommende Aar.

Desværre har Sukkerfabrikkernes Gaard, „Saunsøgaard“ ved Nakskov, allerede i Oktober f. A. antaget Polakker for den kommende Sommer, skønt den havde bestilt danske Folk til 150 Tdr. Land Roer og maatte være vidende om, at der paa Egnen er ledige arbejdsvillige Folk i stort Antal.

Fra det andet Underudvalg blev der rettet en direkte skriftlig Henvendelse til 24 Landbrugere — der havde anmodet Foreningen for Tilvejbringelse af Arbejdskraft til Landbruget (hvis Formand, Forpagter Knipschildt, er Medlem af Underudvalget) om at skaffe tilsammen 162 fremmede Arbejdere, men ikke havde kunnet faa saadan Arbejdskraft — med Forespørgsel om, hvorvidt de maatte være villige til at tage dansk Arbejdskraft. Paa Grundlag heraf og efter fortsatte yderligere Forhandlinger mellem dette Underudvalg og det tredje Underudvalg blev der skaffet dansk Arbejdskraft til Pasning af ca. 630 Tdr. Land Roearal.

Betalingen for Roearbejdet blev — saavel for Lolland-Falster som for Sjælland — gennemgaaende fastsat efter en af Udvalget forud behandlet og godkendt Lønartif. Hertil kom for de under Roedyrkerforeningen „Vestsjælland“ hørende Landbrugere, at Arbejdsmændenes Arbejdsløshedskasse (hvis Formand, Forretningsfører Johs. Nielsen, ligeledes er Medlem af Underudvalget) paatog sig forsøgsvis at afgive en Garanti for Roernes rettidige Pasning og Optagelse med 50 Kr. pr. Td. Land. Selv om der hos enkelte Roedyrkere ikke var fuld Tilfredshed med Pasningen af Roearalerne, blev der kun for et mindre Areal Vedkommende stillet Krav om og ydet Erstatning af Garantisummen.

I et af Udvalget i Midten af Maj Maaned 1915 afholdt Møde var Gehejmekonferensraad Hagemann efter Indbydelse til Stede for paa „De danske Sukkerfabrikker“s Vegne at drøfte dels Spørgsmaalet om Anvendelse af danske Arbejdere til Pasning af Sukkerroearaler, dels og navnlig Spørgsmaalet om ved de Sukkerfabrikkerne tilhørende Gaarde at opføre Boliger, særlig beregnede til Udleje til yngre gifte Arbejdere, der vilde paatage sig Pasning af et vist nærmere fastsat Roearal. Gehejmekonferensraaden stillede i Udsigt, at „De danske Sukkerfabrikker“ vilde tage et om Opførelse af saadanne Boliger nærmere udformet Forslag fra Udvalget under velvillig Overvejelse, og efter at Udvalget den 2. og 3. Juli 1915 havde foretaget en Tur til de Steder saavel paa Lolland-Falster som i Vestsjælland, hvor Sukkerroer